

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravišтво je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 12. novembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 130.

V Parizu je bil podpisan pakt med nami in Francijo.

V zgodovini Jugoslavije, pa tudi v zgodovini razvoja politike vseh evropskih držav bo ostal 11. november 1927 zapisan kot nov markanten mejnik. Ta dan sta podpisala francoski zunanji minister g. Briand in naš zunanji minister g. dr. Voja Marinković pogodbo o prijateljstvu ter pakt o arbitraži med našo državo in Francijo. Prijateljske, pristržne in intimne vezi, ki obstojajo od prevrata tako tesno med Francijo in našo državo, so bile včeraj še formalno potrjene. Vzájemno prijateljstvo, ki se je pokazalo v vseh, tudi najtežjih momentih kot najzaneslivejše in neomajno, je dobilo pravno obliko in se je včeraj pretvorilo v svečano potrjeno ozko sodelovanje z novimi nadami za bodočnost in nam prorokuje skorajšnji konec muk in težav, ki prevečajo celo zgodovino naše mlade države izza njene postanka. V momentu, ko se pleče okoli naše države nevarna zanjka, ki bi stalno ogrožala nje obstanek in jo ne pustila do razmaha, sklenemo pogodbo, ki dvigne našo državo na nove, jačje pozicije, ki utrjuje njeno avtoriteto in ji daje dokajšnjo moč v mednarodni politiki. Ob sklenitvi pomembnega prijateljskega pakta so se priredile svečane manifestacije po celi naši državi, v Franciji, in ob sklepu tega pakta se morajo radovati vsi, ko jim leži na srcu mir Evrope, kajti pakt prijateljstva preveča duh Locarna in pakta Društva narodov, brez vsakih tajnih klavzul.

Svečani podpis prijateljskega pakta je našel glasen odmev v svetovnem tisku brez razlike. O priliki podpisov pakta o prijateljstvu pa sta oba zunanja ministra podpisala tudi konvencijo o arbitraži med Francijo in Jugoslavijo. Konvencija vsebuje naslednje glavne določbe:

Člen 1. Vsi spori med visokima pogodbenicama, bili kakršnegakoli značaja, v katerih bi pogodbenici druga drugi osporovali kako pravico in ki bi jih ne bilo mogoče rešiti rednim diplomatskim putem, na prijateljski način, bodo predložene arbitražnemu sodišču ali pa stalnemu mednarodnemu razsodišču v smislu določb te konvencije. V te spore spadajo tudi vsi oni spori, ki jih omenja čl. 13 pakta Društva narodov.

Nadaljna dva odstavka določata, da ne spadajo pod določbe te konvencije dogodki, ki so nastali pred sklenitvijo te konvencije, ter oni spori, za katere je v drugih pogodbah predvideno posebno postopanje. Tretji odstavek pa se glasi:

Francoska vlada in vlada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se vzajemno zavežeta, da s svoje strani ne bosta pokrenili nobenega vprašanja, ki bi stremelo za spremembo njihove teritorialne integritete ali njunih državnih meja, kakor so ugotovljene po pogodbah, ki sta jih podpisali.

Člen 2. Preden se uvede arbitražno postopanje ali predloži spor stalnemu mednarodnemu sodišču, se lahko spor po medsebojnem sporazumu predloži stalni komisiji za poravnavo, ki jo predvideva ta konvencija.

Člen 3. Če se tiče spor zadeve, ki spada po notranji zakonodaji v kompetenco državnega sodišča, bo predložen tak spor arbitražnemu sodišču šele potem, ko je državno sodišče izreklo svojo sodbo.

Člen 4. Ta člen govori o konstituiranju stalne komisije za poravnavo, predvidene v členu 2. Členi od 5. do 16. govore o funkcijah in postopku te komisije.

Člen 16. Če ostane posredovanje stalne komisije za poravnavo brezuspešno, se predloži spor po medsebojnem sporazumu stalnemu mednarodnemu razsodišču ali pa posebnemu arbitražnemu razsodišču pod pogoji in postopanju, kakor ga predvideva haaska konvencija z dne 18. oktobra 1907. za mirno rešitev mednarodnih sporov.

V slučajih, v katerih ni bil dosežen sporazum pred komisijo za poravnavo, more predložiti ena ali druga stranka mesec dni po notifikaciji spor neposredno stalnemu mednarodnemu razsodišču.

Člen 17. govori o vprašanjih iz člena 1., za katera v obstoječih pogodbah ni predvidena posebna procedura in ki pridejo v slučajju spora pred stalno komisijo za poravnavo, ki bo predlagala strankama rešitev in v vsakem slučaju predložila svoje poročilo.

Člen 18. Če se v roku mesec dni po zaključku postopanja stalne komisije za poravnavo obe stranki ne sporazumeta, se predloži spor na zahtevo ene ali druge stranke svetu Društva narodov.

Člen 20. V vseh slučajih, zlasti pa v vprašanjih, zaradi katerih je nastal spor in ki potekajo iz že izvršenih dejanj ali iz dejanj, ki so pred izvršitvijo, določi komisija za poravnavo, ali če je spor predložen arbitražnemu sodišču ali stalnemu mednarodnemu razsodišču v smislu čl. 41. statusa tega sodišča v najkrajšem roku provizorne odredbe. Če je vprašanje predloženo svetu Društva narodov, določi ta začasne potrebne mere. Obe pogodbenici se zavežeta, da se pokorita odredbam in da ne storita ničesar, kar bi kvarno vplivalo na izvršitev teh odredb ali sporazuma, ki bi ga predložila komisija za poravnavo in sploh, da ne izvrše nobenega dejanja, kakršnegakoli značaja, ki bi moglo poslabšati že obstoječi spor.

Člen 20. Ta konvencija ostane v veljavi tudi v slučaju, če bi se druge države zainteresirale za spor.

Člen 21. Ta konvencija bo ratificirana. Ratifikacijske listine bodo shranjene v Parizu skupno z ratifikacijskimi listinami prijateljske pogodbe, sklenjene istega dne med Francijo in kraljevino SHS.

Konvencija stopi v veljavo pod istimi pogoji, kakor prijateljska pogodba in ostane v veljavi za isto dobo, kakor je sklenjena prijateljska pogodba.

Inozemski potniki in nabiranje naročil pri privatnikih.

V mesecu juliju je Zveza trgovskih gremijev poslala velikemu županu mariborske oblasti utemeljeno pritožbo proti dunajski tvrdki E. Schipper, češ, da njeni zastopniki obiskujejo tudi zasebne stranke in pobirajo pri njih razna naročila, kar nasprotuje določbam obrtnega reda.

Veliki župan se je v zadevi obrnil na ministra trgovine in industrije v Beogradu in prejel od njega sledeči razpis z dne 8. okt. 1927, št. 19.445/IV, ki ga v celoti priobčujemo:

»Trgovinska pogodba z Avstrijo vsebuje v čl. 16 (1. alineja) vprašanje dela in poslovanja trgovskih potnikov ter agentov ter izrecno naglašja, da smejo sprejemati naročila za bla-

go od trgovcev in oseb, ki uporabljajo ponujeno blago v svojem podjetju.

V tem zmislu potnikom in agentom ni dovoljeno obiskovanje strank na domu, temveč samo nabiranje naročil od strani trgovcev in poslovnih ljudi, to je v njihovih obratih.

Poleg tega še obstoja rešenje ministrstva trgovine in industrije z dne 2. aprila 1927, št. 3184/III-27, ki je bilo objavljeno pod naslovom »Prepoved zbiranja naročil pri privatnikih«, v »Službenih Novinah« v prilogi XIX, št. 8, od 16. aprila t. l. Slednje se istako nanaša na poslovanje inozemskih potnikov in agentov ter točka 2. pravi, da se kaznujejo osebe, ki greše proti navedenim predpisom v skladu z obstoječimi predpisi. V pogledu sankcij je torej upoštevati odredbe obrtne zakonodaje. Ker v naši državi ta še ni unificirana, veljajo za posamezne slučaje predpisi onega zakona, v katerega področju se je zloraba dogodila.

Kar pa se tiče zahteve Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo v Ljubljani, da se dunajski firmi E. Schipper obče zabrani delovanje v naši zemlji, ministrstvo temu ne more ugoditi, ker bi ta člen ne soglašal z uredbami veljavne trgovinske pogodbe z Avstrijo. Glede poslovanja zastopnikov imenovane firme v naši državi so merodajne samo sankcije, katere predvidevajo naši obrtni predpisi in prej navedena prepoved ter popolnoma zadoščajo za uspešno pobijanje nepravilnosti in zlorabe. V tem zmislu je treba tudi izdati navodila obrtni oblasti, prizadetim stanovskim organizacijam, posebno pa zbornicam.

ZITO.

Temeljna tendenca žitnih trgov v zadnjem času je ostala slaba. Na koncu preteklega tedna so dosegle pošiljatve iz Kanade tako višino, da so notacije na trgih nadalje padle. Pritisk se zmeraj bolj javlja in je mnenje opravičeno, da je letošnji pridelek visoko nad lanskim, čeprav v sled mahinacij kanadskega pola natančen vpogled še ni mogoč. Množine v skladiščne prostore dohajajočega žita so prav izredno velike; v enem samem dnevu so pripeljali v skladišnice Kanadske pacifiske železnice in Kanadske narodne železnice nad 200.000 ton pšenice. Take množine ne stavijo samo največjih zahtev na skladišča, temveč se morajo tudi pšenične banke na vso moč potruditi, da spravijo potrebni predujmi kapital skupaj. Cene v Chicago za december so od 15. oktobra do 1. novembra padle za ca 8 točk. Oblikovanje cen na svetovnem trgu je pa bistveno odvisno tudi od razvoja pridelka na južni polobli, v prvi vrsti v Argentini. Po zadnjih poročilih iz Argentine ni bila pomnožena samo s pšenico posejana zemlja za 20 milijonov akrov, temveč računijo tudi s prirastkom pšenične eksportne množine za ca ½ milijona ton, tako da bo za eksport na razpolago 4 milijone ton pšenice. S to množino vred sme računiti pšenica s prirastkom ca 40 milijonov kvarterjev. Pod pritiskom te množine morajo cene pač še nadalje padati.

Ljubljanska borza.

Tečaj 11. novembra 1927	Povprasevanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13:54	13:57
Curli 100 fr.	1094—	1097—
Dunaj 1 Miling	8:0025	8:0032
London 1 funt	276:35	277:15
Trst 100 hr	308—	310—

Zanimivi podatki o gospodarski konjunkturi na Češkem.

Težki gospodarski depresiji, ki je bila v zvezi s sanacijo valute na Češkem, je sledila ugodna konjunktura, ki se vedno opaža na vseh gospodarskih poljih. Te dni je objavila češka Narodna banka nekaj števil, ki nam dajejo o ugodnem gospodarskem položaju Češkoslovaške res lepo in zanimivo sliko.

Število brezposelnih je padlo od lani od 100.000 na 40.000 letos septembra. Pri tem je značilno, da participira na izboljšanju delovnega trga samo industrija, medtem ko se pri poljedelstvu brezposelnost ni zmanjšala. V tem oziru stoji najbolj ugodno tekstilna industrija, ki šteje sedaj samo 2440 brezposelnih napram 26.000 pred enim letom.

Vpoštevanja vredna je tudi statistika nadur: V prvih osmih mesecih lani se je naštel v industriji 4.966.000 izvršenih nadur, letos pa 6.649.000.

O živahnosti prometa pričra rastoča potreba po železniških vozovih. Železniška uprava je dostavila letos januarja 407.000, aprila 442.000, julija 474.000 in septembra 534.000 voz.

Tudi kapitalni trg je sodeležen v polni meri pri novi konjunkturi. Borze so imele letos nad vse dobro leto, kurzi državnih papirjev in akcij so se znatno dvignili. Borzni indeks je zrastel od 270 (januarja) na 400 (oktobra). Akcije strojnih tovarn so se podvojile od 969 na 1848. Sedaj imajo tudi Čehi podjetja z milijardno vrednostjo, kajti sedanja borzna vrednost Skoda-akcij presega milijardo čeških kron. Tudi državni papirji niso izostali pri novem ocenjevanju, tako da stojijo sedaj češki državni papirji najboljše izmed vseh drugih držav Srednje Evrope.

Hranilne vloge stalno rastejo. To dejstvo bo v bodočnosti gotovo dobra opora za gospodarski razvoj, kajti vsaka konjunktura črpa svojo hranilo iz nabranih prihranjenih kapitalov.

Najbolj se pa razvidi ugodni položaj češkega narodnega gospodarstva v številkah zunanje trgovine. Te nam prikazujejo močno aktivnost, v zadnjem letu se pa da iz njih razbrati tudi zboljšanje gospodarske konjunkturo.

V prvih devetih mesecih 1926 je znašal uvoz v milijonih kron: 10.962, izvoz pa 12.688, aktivni prebitok torej 1726; letos v istem času uvoz 11.967, izvoz 13.696, aktivni prebitok torej 1729. Celokupni promet je narastel od 23.650 na 25.663. Vrednost krone je bila v tem času popolnoma stabilna.

Analiza teh števil nam more nuditi precej zanimivosti pri konjunkturi študijah (v milijonih kron):

Uvoz. Leta 1926: 5205 sirovin, 2848 gotovi proizvodi, 2905 agrarni proizvodi. Leta 1927: 5748 sirovin, 3197 gotovi proizvodi, 3012 agrarni proizvodi.

Izvoz. Leta 1926: 1985 sirovin, 7755 gotovi proizvodi, 2311 agrarni proizvodi. Leta 1927: 2635 sirovin, 9250 gotovi proizvodi, 1800 agrarni proizvodi.

Uvoz industrijskih sirovin je torej dosti narastel, zato se je zvišal v še večji meri izvoz izgotovljenih industrijskih proizvodov. Iz tega se da sklepati na povečano delovanje industrije, kajti izboljšanje zunanje trgovinske bilance in naraščanje prometa se ima po teh številkah pripisati samo

industrijskim panogam narodnega gospodarstva, medtem ko je poljedelstvo zaključilo letos mnogo slabše kot lani; izvozilo je preko 500 milijonov manj in uvozilo 100 milijonov več. To gre večinoma na račun slabe sladkorne kampanje. Ako se izvoz sladkorja ne bi bil zmanjšal radi slabe letine za $4\frac{1}{2}$ milijonov stotov, bi bil zgornji aktivni prihodek za letos še za milijardo višji. Izgledi za letošnje sladkorno kampanjo so mnogo boljši kot lani in tudi ostala poljedelska letina je izpadla letos prav dobro. Za prihodnje leto je torej pričakovati, da se bo tudi trgovska bilanca agrarnih produktov izboljšala, kar bo znalo še povečati sedanjo visoko aktivnost.

Ti stalni visoki pribitki zunanje trgovine morajo sčasoma dovesti češki narod v tisto vrsto redkih bogatih narodov, kot so Združene države, Anglija, nizozemska in Švica, ki so v stanu izvažati kapitale v inozemstvo. Že sedaj se more opaziti, da je denarni trg vedno lažji radi neprestanega dotoka inozemskega denarja za prodano blago, hranilne vloge pri hranilnicah in bankah rastejo in tako posebno tudi zaloge inozemskih deviz pri Narodni banki, ki so se od januarja 1926 do septembra 1927 podvojile od 1180 na 2132 milijonov kron.

Omeniti je še, da je poleg tekstilne industrije posebno lesna v živahnem razvoju. Čuti se celo pomanjkanje blaga. Konsum je ne le v notranjosti velik, kjer se radi tekočega denarnega trga gradi pridno in investira razpoložljive kapitale na različne načine, ampak tudi iz Nemčije prihajajo velika povpraševanja.

Produkcija premoga je dosegla 97% predvojnne višine, prodaja premoga je od lani na letos narasla od 2'8 na 3'6 milijonov ton mesečno.

Gotovo je, da ima sedanja konjunktura dober in soliden temelj, zgrajen skozi dolgo dobo represije, in radi tega se ni bati iznenadenj. Gotovo pa je tudi, da je v veliki meri odvisna od bodočega gospodarskega razvoja v Nemčiji, kjer izgleda, da se je preokorail za enkrat višek; vsaj naraščanje draginje in izbruh velikih delavskih stavk so jasno svarilo. Nazadovanje gospodarske konjunktura v Nemčiji gotovo ne bo brez vpliva na druge srednjeevropske države in bo tudi na sedanjo gospodarsko konjunkturo v Češkoslovaški prav gotovo tudi vplivalo.

Izid volitev v obrtniškem odseku TOI zbornice.

V pondeljek je volilna komisija končala štetje glasovnic za volitve v obrtniški odsek TOI zbornice, ki se je edino zanj vršil oster boj med sta-

novsko organizacijo obrtnikov in politično listo g. Ogrina.

V industrijskem odseku je bila izvoljena kompromisna lista, v trgovinskem pa je dobila vseh 16 mandatov lista g. Jelačina, ker je volilni odbor protizakonito zavrnil stanovsko kandidatno listo Zveze trgovskih gremijev, minister trgovine in industrije dr. Spaho pa še do danes ni našel prilike, rešiti njeno utemeljeno pritožbo.

V obrtniškem odseku je volilo od 25.523 volilnih upravičencev 19.088. Neveljavnih glasovnic je bilo 501. Lista g. Rebeka je dobila 7079 glasov, lista g. Ogrina pa 11.508. Na podlagi proporca pripada prvi 6, drugi pa 10 mandatov.

Izvoljeni so bili na listi g. Rebeka:

1. Gogala Ivan, čepičar, Jesenice-Sava.
2. Rebek Josip, ključavničar, Ljubljana.
3. Oset Andrej, gostilničar, Maribor.
4. Volk Jakob, krojač, Soštanj.
5. Kokol Josip, gostilničar, Orešje-Lajteršberg.
6. Kavčič Ivan, gostilničar, Ljubljana.

Na listi g. Ogrina pa:

1. Sukič Stefan, krojač, Murska Sobota.
2. Hohnjec Miloš, kipar, Celje.
3. Ogrin Ivan, stavbenik, Ljubljana.
4. Kralj Andrej, sodar, Sv. Lenart pri Brežicah.
5. Vrečar Ivan, mizar, Domžale.
6. Ložar Jernej, krojač, Ljubljana.
7. Zavodnik Franc, mizar, St. Vid.
8. Mesarič Matija, krojač, Maribor.
9. Hohnjec Franc, mesar, Maribor.
10. Kuder Peter, čevljar, Griže.

Kakor Zveza trg. gremijev, je tudi Vrhovni obrtniški svet vložil proti mnogim volilnim nepravilnostim utemeljeno pritožbo in upati je, da bo minister trgovine in industrije popravil vse krivice, ki so jih pri minulih volitvah doživele stanovske organizacije trgovcev in obrtnikov ter odredil ponovne volitve.

NOVE ŽELEZNISKE TARIFE V RUMUNIJI.

Posebna komisija, ki izdeluje v rumunskem prometnem ministrstvu nove železniske tarife, je svoje delo v bistvu končala. Napravili bodo cone po 60 kilometrov, dalje znižane vozne cene za vožnjo tja in nazaj. Pri razdaljah nad 350 km so vozne cene pri vseh vrstah vlakov, ki prevažajo potnike, enake. Nove blagovne tarife se ozirajo tudi na podpiranje industrije in trgovine. Tarifa bo obsegala 30 vrst blaga in se v tem oziru približuje francoski tarifi. Obenem se vrši nova označba blagovnih vrst na podlagi dogovorov z zastopniki trgovine in industrije. Obe tarifi, osebna in blagovna, bosta stopili v veljavo nepreklicno s 1. januarjem 1928.

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Konec.)

Čestokrat se po oblastvu društvena imovina tudi uradno zapečati ali pa sploh zapleni. Policijskim oblastvom se namreč ne more odreči pravica, da (kadarkoli ugotove pri taki inventarizaciji po zakonu kaznivo dejanje itd.) postopajo po kazenskih določbah dotičnih zakonov in kaz. pravilnika. Zato so gotovo upravičena konfiscirati predmete, ki so v zvezi s prepovedanim ali kaznivim činom; seveda je to treba v dotičnem zapisniku nevarno določbam kazenskega postopnika izrecno označiti. Zapisnik o ugotovitvi in zavarovanju društv. imovine pa se mora vsekakor spisati in od društv. zastopnikov soppodpisati; tudi se ne bo mogla odreči tem funkcijonarjem pravica, da dobe na zahtevo prepis tega zapisnika, saj je s tem tudi oblastvo krito.

Z uvodnimi in začasnimi ukrepi policijskih oblastev v varstvo društvene imovine razpuščenega društva se ne prejudicira morebitnim lastninskim zahtevkam do te imovine. Taki za-

htevki, ugovori ali pritožbe spadajo pred redna sodišča. Če se osporava tak uvodni začasni ukrep policijskega oblastva le iz razloga, da so se z njim kršile ev. lastninske pravice, potem za razsodbo te pritožbe niso pristojni niti veliki župan niti upravna sodišča (čl. 19, t. 1, zak. o drž. svetu).

Kadar postane odlok o uradnem razpustu pravomočen, se obrnejo policijska oblastva do sodišč glede postavitve kuratorja in sicer store to potom finančne prokurature. Sodišča in sicer krajevno pristojna okrajna sodišča razsodijo potem končno o nadaljni usodi društvene imovine. Če pa pravila glede imovine razpuščenega društva ne vsebujejo nobene določbe ali pa če imajo take določbe, ki so v okviru pravnega reda neizvedljive ali nedovoljene, potem nastane vprašanje, kaj naj se ukrene s to imovino. Praksa sodišč se ni pridružila nazarju, da bi imovina v tem primeru zapadla državnemu zakladu (§ 117 o. drž. zak.), marveč se ta imovina po vzoru imovine razpuščenih ustanov namerja po navadi podobnemu smotru, kakor ga je zasledovalo razpuščeno društvo.

Noveliranje društvenega zakona.

Sedanji društveni zakon mestoma ne odgovarja več našim modernim

NEVARNO NAPENJANJE KREDITA V RUSIJI.

V zvezi z žitno kampanjo so kreditne zahteve ruskega gospodarstva zelo narasle, tako da je nastopilo kljub največji opreznosti bank nadaljno poostrenje nerazmernosti med vlogami in krediti. Samo v septembru so se krediti dvignili za 162.1 milijonov rubljev, v vsem gospodarskem letu pa za 1120.2 milj. rubljev. Vloge se pa istočasno niso prav nič dvignile, temveč obratno, še padle so, v septembru na primer za 54 in pol milijona rubljev; zato se je mogla v teh razmerah zadovoljiti kreditna potreba samo s pomnoženjem obtoka bankovcev, ki je narasel v avgustu za 64.1 milj. rubljev, v septembru za 118.3, v vsem letu pa za 327 milijonov. To napenjanje kredita in pomnoženje obtoka bankovcev v tekočem letu v sezijsko ne-navadni izmeri pomeni nevarnost za nadaljno dviganje cen v sovjetski Rusiji.

Petrolejska skladišča pri Mosulu. Pet velikih ameriških petrolejskih družb je dobilo dovoljenje za izkoriščanje 25 odstotkov petrolejskih vrelcev v mosulskem okraju v Iraku (Mezopotanija), in sicer z imenom »Turkish Petroleum Company«. Prav tako 25 odstotkov je dobila holandska skupina, reprezentirana po »Royal Dutch Co.«, dalje britanska skupina, reprezentirana po »Anglo Persian Oil Co.«, ter slednjič neka francoska skupina. V bližnjem času bodo položili od Mosula do Sredozemskega morja petrolejske cevi, 650 do 800 km.

* * *

ZNIZANJE DAVKOV V AMERIKI.

Ameriški zakladni tajnik Mellon predlaga znižanje davkov v znesku 227 milijonov dolarjev. Predlaga znižanje družabnih davkov za $1\frac{1}{2}\%$ in novo ureditev pridobitnega davka v prid dohodkov od 10.000 do 70.000 dolarjev. Dalje predlaga več sprememb v obdavčevanju bankirjev in je za odpravo tobačnega in avtomobilnega davka. Svoje predloge Mellon zelo natančno utemeljuje. V Ameriki davke kar naprej znižujejo.

* * *

EKSPORTNO KREDITNO ZAVAROVANJE NA OGRSKEM.

Uradni in gospodarski krogi na Ogrskem se temeljito pečajo z vprašanjem stalnega slabšanja ogrske trgovske bilance. Upajo da se bo posrečilo doseči v zadnjih treh mesecih aktivno trgovsko bilanco, tako da bi se to leto zaključilo s skupno pasivnostjo 250 do 280 milijonov pengő, ne več. V svrhu zmanjšanja pasivnosti hočejo sedaj s primernim forsiranjem eksporta dvigniti domačo produkcijo. Forsiranje eksporta se bo vršilo z državno pomočjo; hočejo sistemizirati eksportno kreditno zavarovanje na državni podlagi. Opozarjajo na to, da so se v raznih evropskih državah dosegli iz-

redno ugodni eksportni uspehi potom eksportnokreditnega zavarovanja. Ta sistem naj pomaga sedaj tudi ogrski trgovski bilanci do boljšega oblikovanja. Upajo, da bodo v teku par let mogli veliko pasivnost spremeniti v aktivno bilanco. O tovrstnem zavarovanju smo že parkrat pisali. Zlasti Nemčija in Avstrija sta se ga v zadnjem času poslužili s prav dobrim uspehom. Kako nepopoljen je na Ogrskem na primer eksport žita, pišemo na drugem mestu.

Zunanjetrgovinska bilanca Italije.

V mesecu septembru se je bilanca italijanske zunanje trgovine znatno izboljšala, tako da zaznamuje 28.86 milj. lir izvoznega prebitka. Lani je izkazoval september še pasivo 56 milijonov lir. Tudi podatki za vseh prvih devet mesecev so ugodnejši od lanskih, pasiva se je zmanjšala od 6.87 milijard lir na 4.30 milijard lir letos. S tem je revalutacija lire več kot diskontirana, kajti tudi pre-računan na zlato vrednost je uvozni prebitok letos nižji kot lani.

Te številke napravijo torej na prvi pogled najugodnejši utis. Do vseh drugih zaključkov pa pridemo pri poglobljenem kritičnem razmotrivanju in posebno pri analiziranju posameznih postavk. Razvoj zunanje trgovine moramo postaviti v zvezo s potekom gospodarske konjunktura. Tako bomo razumeli sedanji nad vse ugodni potek zunanje trgovine povsem drugače, izkazal se nam bo sedanji položaj samo kot predhodni, abnormalni, iz katerega se še nikakor ne da delati končnih zaključkov za bodočnost, ki se naj bi razlikovala od prejšnosti po stabilni liri in nesolidnem gospodarstvu. Kake posledice bo imela stabilnost lire na zunanjetrgovinsko bilanco, bomo mogli zaključno reči šele koncem prihodnjega leta, kadar bo vse gospodarsko življenje prešlo v normalni potek.

Glavni značaj sedanje prehodne dobe je zadržanje konzuma, ki se drži kolikor mogoče nazaj. Kupna moč prebivalstva je že sama po sebi šla dosti nazaj, poleg tega se držijo konzumenti načela, čakati z novimi nabavami kolikor mogoče dolgo, ker upajo, da bo poznejši čas dovedel do boljših cen. Trgovci pri tem položaju tudi gledajo, da držijo čim manjšo zalogo in čakajo z novimi nakupi, dokler se ne izprazni stare zaloge. Ker gre razprodaja nadvse počasi, ne konvenira držati velikih zalog že radi izgube na kapitalu. Ravno tako stremi industrija najprej, da izčrpa stare zaloge sirovin in prejšnje kontrakte, ki so bili ob koncu inflacijske dobe nadvse znatni. Ako analiziramo snov uvozne postavke, vidimo, da se je uvoz zmanjšal ravno na račun tistih vrst blaga, ki, kot bombaž, žito itd., so sposobne za nabavo zalog, iz

razmeram in je zato potreben temeljite preosnove; še bolj se da to trditi o nrvatskih in madžarskih društvenih zakonih in deloma tudi o srbskem. Na vsak način mora postati naše društveno pravo čimprej za celo državo eno, svobodno in moderno.

Raz to stališče bi se moralo od doleč društvenega zakona iz l. 1867 v bodočem društvenem zakonu izločiti:

1. posebne določbe o političnih društvi. Ta pojem naj sploh izgine, ker je ostanek iz časov absolutnih monarhij, ki so se bale vsake soudeležbe podanikov pri zakonodajnih in upravnih vprašanjih.

2. Nepotrebne obtežitve društva, n. pr. dolžnost, predlagati opravilna poročila, prevelike utesnitve društvenih zborovanj, vsaka utesnitev društvene svobode napram ženskemu spolu.

3. Z ozirom na bogat razvoj, na hitro menjavo in raznoličnost društvenih oblik, ki jih ustvarja moderno gospodarstvo, socialno in prosvetno življenje, je kategorizacija v glavna društva in podružnice, v društvene sekcije in posredovalnice, oblastne in krajevne odbore, društvene zveze, plačilnice itd., ki si jo sedanji društveni zakon deloma usvaja, nepotrebna in škodljiva, ker ustvarja pravno negotovost in zmešnjave v razpredel-

bi, nepotreben kazuizem in obremenjenje oblastev.

4. Svoboda udruževanja naj bo močnejše zajamčena. Zato naj se pogoji za prepoved in razpust čim izdatneje skričijo in izpuste določbe, ki pripuščajo prostemu prevdalku oblastev preširoko polje. Tudi naj se minimum za vsebino društvenih pravil omeji na 3—4 glavnih točk, katerim naj se doda zahteva po točni označbi društvenega imena, ki po dosedanjem društvenem pravu ni predpisana.

5. Da se poenostavi in pospeši uradno poslovanje, naj se preneso vsa uradna opravila glede društva na upravna oblastva l. instance in naj bo veliki župan le prizivno oblastvo, pri kateremu se redni upravni postopek jenja. V svrhu pospešitve upravnih postopkov, naj se tudi namesto predolgi dosedanjih prizivnih rokov (60 dni) vpostavi v splošno veljavni prizivni roki 14 ali 15 dni.

6. Unesejo naj se pa določbe, ki dajejo državnim upravi možnost, da nadzoruje zveze domačih društva z inozemskimi organizacijami in juridičnimi osebami in jih, če treba, tudi zabrani.

7. Končno je treba poskrbeti za določbe o usodi društvene imovine, če ni glede nje nikakih predpisov v pravih ali če so protizakoniti, odnosno neizvršljivi.

katerih so se krile zaenkrat tekoče potrebe industrije in drugih konzumentov.

Tako je padel uvoz pšenice v avgustu na 108.316 ton in v septembru na okoli 70.000 ton napram mesečni sredini od 200.000 ton. Ker je bila letošnja poljedelska letina dosti slabša kot lanska in zaostaja tudi pridelek pšenice za 5—10 milj. stotov za lanskim, se bo morala izkazati v poznejših mesecih potreba po forsiranem uvozu pšenice. Ze iz boljših cen pšenici, katere tržna tendenca je že par tednov povsem trdna v popolnem nasprotju z inozemstvom, se da sklepati na izpraznjene domače zaloge in zopet oživljeno potrebo po inozemski robi.

Sirovega bombaža se je uvozilo letos v prvih osmih mesecih za 1.202 milijona lir, a lani v istem času za 2.283 milijonov lir. Torej že pri uvozu bombaža preko milijardo lir prihranka. Za avgust se izkazuje razmeroma še dosti nižji uvoz kot za druge mesece, namreč samo 96 milijonov lir, napram mesečni sredini od 280 milj. lani in 132 milj. letos. Slično se je kontroliral uvoz tudi vseh drugih potrebnih industrijskih sirovin.

Razven premoga, ki je zahteval tudi letos velikih svot radi visokih cen za časa angleškega premogovnega štrajka, je uvoz v prvih osmih mesecih letos padel skoro na polovico lanskega. Mesec avgust znači pa ponovno kontrahiranje, tako da zaostaja dosti tudi za letošnjo mesečno sredino.

Primerjajmo s temi številkami izvoz dotičnih industrijskih panog in tu se nam nudi nekaj nad vse nepričakovane, da se je izvoz izgotovljenih industrijskih produktov povečal z ozirom na množino in tupatam celo tudi z ozirom na vrednost. Izvoz bombaževih produktov je znašal lani januar—avgust 1.433 milijonov lir, letos 1.255 milijonov lir, po množini pa lani 414 tisoč stotov in letos 445 tisoč stotov. Izvoz letos v avgustu presega daleč sredino prejšnjih mesecev, namreč 148 milijonov lir oziroma 69 tisoč stotov. Izgotovljeni produkti iz naravne svile figurirajo v izvozu lani s 377 milj., letos pa s 569 milj. lir, množinsko se je izvoz zvišal letos na 3.443.000 kg napram 2.463.000 kg lani. Slično je tudi z drugimi postavkami industrijskih produktov, posebno značilen je še porast izvoza umetne svile od 6½ milj. kg lani na 10¼ milj. kg letos, oziroma v vrednosti od 306 milj. lir lani na 395 milj. lir letos in izvoz avtomobilov, lani 23.635 voz, letos 24.780 voz, lanske vrednost 472 milj. lir, letošnja vrednost 470 milj. lir, vse v prvih osmih mesecih letošnjega leta.

Iz vsega tega se pač da sklepati na dvojno: forsiran izvoz, ker se nahaja notranji konzum v agoniji in ni sposoben absorbirati niti po nizkih cenah, denarna stiska ne dovoli, držati zalog in sili k hitri razprodaji, tovarne uporabljajo zaenkrat še stare zaloge sirovin in zato se zadržuje z uvozom, dokler se vse stare zaloge popolnoma ne izprazni.

Med izvoznimi postavkami moremo pa tudi še opaziti visok izvoz italijanskih poljskih proizvodov, kot južnega sadja, agrum, zelenjave in mlekarjskih proizvodov. Tudi visoki izvoz teh predmetov je važen faktor za zboljšanje trgovinske bilance letos.

Kako se bo pa morala razvijati inozemska trgovina Italije v bližnji bodočnosti? Naravno je, da se bode izkazala kmalu in takoj, ko bi se industrijska konjunktura količkaj oživela, potreba, dopolniti izčrpane zaloge industrijskih sirovin. Ako se pa ne bo ta znova dopolnila, se tudi ne bo mogel izvoz industrijskih produktov držati v bodočnosti na sedanji visoki stopinji. Uvoz žita bo v drugem delu tekočega poljedelskega leta znaten, ker je bila letošnja letina pšenice za 50—60.000 vagonov nižja od lanske, letina koruze pa le polovična. Izvoz italijanskega južnega sadja in olivnega olja se tudi ne bo mogel obdržati na sedanji višini, ker je suša tudi tu dosti uničila in ponekod tudi razpolovičila pridelek.

Iz vsega tega sledi, da se iz dosedanjega razvoja zunanjetrgovinske bilance Italije še ne da napraviti končnih zaključkov na novo dobo, ki se nahaja v znamenju stabilizacije lire, ker stoji zadnji gospodarski potek še vedno pod konjunkturalnim vplivom prehodne dobe. Šele po preteku prihodnjega leta se bo dala napraviti konečna sodba.

Trgovina.

Kupčija po morju. Mednarodni trg morske voznine se je v zadnjem času precej poživljal, čeprav so vozninske tarife ostale povečini nespremenjene. Zlasti kupčija z žitom se je bistveno razširila, ob La Plati je bilo prav živahno. Kupčija z Zahodno Indijo je bila zelo dobra glede sladkorja, ne pa glede žita. V Severnem Atlantiku se je promet razširil, ob nespremenjeni voznini. Na Daljnem Vzhodu je dobro zlasti povpraševanje po transportu fižola in boba iz Vladivostoka v Rotterdam, Hamburg in za Skandinavijo. Donavski promet ne kaže nobenega posebnega poživljenja, ob Črnem morju je dosti naročil za Skandinavijo. Na sredozemskem trgu so se izvršili številni zaključki za transport rude in za prevoz fosfatov, zlasti v Anglijo. Izvoz angleškega premoga se je poživljal, a vozninske tarife se niso spremenile. Med japonskim, ameriškim in angleškim trgovskim brodovjem se bje že dalj časa hud konkurenčni boj, ki je spravljal japonsko trgovsko brodovje v težak položaj. Zato misli Japonska — tudi o tem je »Trg. list« že poročal — svoje trgovsko brodovje reorganizirati in ustanoviti Japonski Lloyd, ki naj združi vse japonske plovne družbe. Nova družba bo razpolagala z začetnim kapitalom 150 milijonov jenov; 1 jen = ca ½ dolarja.

Trgovina med Nemci in Francozi. V prvih devetih mesecih letošnjega leta je znašal skupni znesek francoskega uvoza nekaj nad 38.529 milijonov frankov, skupni znesek izvoza pa 40.284 milj. frankov, tako da ostane izvozni prebitok 1755 milj. frankov. Nemčija je med uvoznimi deželami s 3093 milijonov frankov na četrtem mestu, med izvoznimi francoskimi deželami pa s 4537 milijoni frankov na tretjem mestu. V primeri s preteklim letom se je uvoz iz Nemčije zmanjšal za 333½ milj. frankov, izvoz v Nemčijo se je pa dvignil za 1800 milj. frankov.

Naročila za Rusijo. Pred tednom so se izvršila na Dunaju prva večja dobavna naročila za Rusijo na podlagi kreditnega jamstva dunajske občine. Naročila sta podpisali dve večji dunajski tržni skupaj s sovjetskim trgovskim zastopstvom. Dogovor se tiče nakupa strojne opreme za zgradbo velike vodne elektrarne Dnjeprprostor. Ta naročila pomenijo za dunajsko industrijo dodatni eksport, ker v prvotnem načrtu za opremo te veleelektarne naročila v Avstriji niso bila predvidena. V prihodnjih dneh so bodo izvršila samo majhna naročila, večja pa šele proti koncu leta, potem ko bodo na Dunaju se nahajajoči sovjetskoruski gospodarski delegati dovršili svoja predpela. Vemo že, da so zgledu Dunaja v vprašanju garancijskih kreditov za ruska naročila sledile tudi nekatere avstrijske zvezne dežele.

Težkoče ogrske žitne trgovine. Budimpeška trgovska zbornica je naslovila vlogo na poljedelsko ministrstvo, ki pravi, da je izvoz žita vsled previsokih žitnih cen, ki izključujejo konkurenčno zmožnost v inozemstvu, nemogoč. Če pomislimo, kako dobra je letos letina v Ameriki in kako dobro obeta tudi drugod, potem moramo sploh reči, da izgledi ogrske žitne trgovine niso dobri, tudi če je gredo doma še tako na roko. Več kot polovica letošnjega pridelka je še v rok-hak producentov. Tudi drugod so izgledi slabi, ne samo pri pšenici.

Znižane izvozne takse v Rumuniji. — Konzularno trgovsko odelenje ministrstva inostranskih del je sporočilo zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da je Rumunija izza 20. p. m. določila odnosno znižala carinske izvozne takse na sledeče predmete: za žito (pšenica, koruza, ječmen, rž in oves) po 3 lire in 10 šilingov od vagona; za moko po 3 lire od vagona; za otrobe po 15 šilingov od vagona; za vole, krave, bivole, teleta po 1 liru od komada; za meso, nepredelano 2 šilinga in 6 penijev od 1 kg; za predelano meso (v škatlah) 2 šilinga od 100 kg; za ovce 50 rumunskih lejv od komada in za ovne 25 rumunskih lejv od komada.

Izvozni trgi za živino v Rumuniji. Ministrstvo inostranskih del je obvestilo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, da je rumunsko ministrstvo za poljedel-

stvo osnovalo izvozne trge za živino v sledečih mestih: v Skatunare, Aradu, Klužu, Oradiju in Blažu za Transilvanijo in v Črnovicah za Bukovino. Ti trgi bodo imeli svoje carinarnice in živinozdravniške postaje, da se bo lahko od tukaj odpošiljalo blago direktno v inozemstvo.

Industrija.

Združene nemške jeklarne. Upravni svet Združenih nemških jeklarn (Vereinigte Stahlwerke) v Düsseldorfu na Nemškem priobča že sedaj pregled o produkcijskih in prometnih številkah, zadnje tako za svoje obrate kot za udeležbe. Povod za objavo so dala najbrž razmotrivanja o rentabilnosti podjetja, ter govorice o morebitnem neizplačanju dividend za poslovno leto, ki je poteklo 30. septembra. Produkcija v milijonih ton je znašala: Premog 26, koks 8,2, surovo železo 6,3, surovo jeklo 6,8. Število zaposlenih delavcev je znašalo 30. septembra v rudnikih 88.732 (30. sept. 1926: 83.771), v plavžih in drugih delavnicah 94.342 (86.667); nastavljenec v rudarstvu je bilo 5200 (5000), v plavžih itd. 10.137 (9644). Vseh skupaj delavcev in nastavljenec, je bilo torej okoli 200.000. — **Promet** v dvanajstih mesecih 1926/27 je znašal 1420 milijonov državnih mark; na odjemalce iz notranjosti Nemčije je prišlo 975 milijonov mark, na inozemske odjemalce 444 milijonov. Naročila, ki so bila 30. sept. 1927 vpisana v knjigah Združenih jeklarn, so znesla nekako 133 odstotkov naročil od 30. sept. 1926. Sedanja naročila zagotavljajo tudi za bližnje mesece isto zaposlenost kot v zadnjih mesecih preteklega poslovnega leta. Poročilo je na berlinski borzi v toliko razočaralo, ker ni v njem nobene omembe o izplačilu dividend. — Pozneje smo brali, da bodo izplačale jeklarne vsaj 6-odstotno dividendo. Sicer pa izkazuje upravičenost obstoja že s tem, da redijo okoli 200.000 ljudi, od katerih je veliko družinskih očetov.

Aluminij v oktobru. Ze v prejšnjih mesecih živahna kupčija na nemškem trgu aluminija se je v zadnjih tednih zopet močno ojačila, kar je deloma sezij-ski pojav. Tudi poročila iz Francije in Anglije govorijo o poživljenju na trgu aluminija. Aluminium Company of America je v oktobru znižala za ameriški trg ceno aluminija od 26 na 25 dolarskih centov, a ta cena je še zmeraj bistveno nad evropskimi. Sicer je v Ameriki kupčija slaba.

RAZNO.

Novi bolgarski petrolejski viri. Pisali smo, da so ugotovili v okraju Kazanlik nove petrolejske vire, ki obetajo veliko izkoriščanje. Trgovsko in industrijsko ministrstvo se je obrnilo na finančno ministrstvo s prošnjo, da odpre večji kredit v svrhu natančne preiskave vsega petrolejskega okraja, kjer je taka preispava neobhodni predpogoj za eksploatacijo. Ker je pa za to potrebni znesek precej visok, zlasti za vrtnje, in ker finančno ministrstvo nima primerne zneska na razpolago, je bila prošnja trgovskega ministrstva zaenkrat odklonjena. Eksploatacija novih petrolejskih virov je torej še za nekaj časa odložena. Kakor smo že pisali, si je rezervirala bolgarska država ves petrolejski okraj v lastno izkoriščanje. Ne misli napraviti napačnega koraka, kakor ga je napravila turška vlada, ki glede petrolejskih virov v Turčiji nima nobene besede in kjer vodijo petrolejsko politiko Angleži, Holandci, Amerikanci in deloma Francozi in Italijani.

Delniški zakon na Poljskem. Kodifikacijska komisija je izdelala načrt zakona o delniških družbah. Predpisan je napovedbeni sistem, dočim ostane koncesijski sistem omejen samo na podjetja državnega pomena ali občeekonomski značaja. Kot najmanjša delniška glavnica je določen znesek 100.000 zlatov, kot najmanjši delniški nominalni 100 zlatov. Posebne določbe urejajo zaščito manjšin, bilanco in vprašanje državnega nadzorstva. Vsako leto bodo izvedli obligatorično revizijo po revidentih, ki jih bo imenovalo registracijsko sodišče. Novi zakon bo veljal tudi za že obstoječe delniške družbe, a šele dve leti potem, ko bo postal veljaven.

Nov kulturni svet v Avstriji. Ze par krat smo pisali, da je začelo avstrijsko poljedelsko ministrstvo akcijo za pridobitev nove poljedelske zemlje iz doslej neproduktivnega sveta. Lani so z osuševanjem pridobili ca 7500 ha za kultivacijo pripravnega sveta, letos mislijo na 8000 ha. Vse skupaj pride pri izsuševanju v pošteb okoli 300.000 ha, od česar nekako polovica za kulturo pšenice, s čimer bi bila krita vsa pšenična potreba Avstrije. V bodočih letih hočejo akcijo bolj energično nadaljevati in hočejo imeti v ca 10 letih za pšenico potrebni kulturni areal na razpolago.

Turško gospodarsko pismo. Gospodarski položaj Turčije je bil v zadnjem času zelo pod vplivom položaja na denarnem trgu. Turški funt se je spremenil v par dneh od 570 piastrov za funt šterlingov na 890 piastrov; na koncu oktobra je bil pri 925 piastrih. Proračun je določil za leto 1928 ministrski svet na 205 milijonov turških funtov, lani je znašal 194 milj. funtov. Pri tem so zvišali železniški proračun za 10 milijonov funtov in so določili za izplačila na kupone 5 milijonov, tako, da je proračun za druge resore manjši kot lani. Izplačilo stavbnega denarja na inozemske stavbne podjetnike se vrši doslej brez težkoč. V bodočnosti gledajo večkrat s strahom. Treba je izpolniti obveznosti iz Dette publique (javni dolg). Tudi prevzetje Anatolske železnice, o kojem se bodo pričela v tekočem mesecu ponovna pogajanja, in sicer v Berlinu, bo pomenilo težko nalogo. Sicer pa gradba železnice dobro napreduje, v Carigradu ni skoraj nič brezposelnih, zlasti ne med strokovnimi delavci, vse so prevzele železniške gradbe. Nemški podjetniki so še zmeraj dobro zaposleni. Trenutno je v ospredju gradba elektrarn, Bergmann in Siemens - Schuckert sta si v prvi vrsti razdelila tozadevna naročila. Turške in inozemske družbe se trudijo za dvig rudarstva. Trgovina Turčije z inozemstvom se je dvignila s številom trgovskih pogodb. Izvoz nekaterih vrst preprog se je tako dvignil, da se povpraševanje ne more zadovoljiti. Prodaja tobaka je v polnem teku, zlasti v Smirni, kjer je neka ameriška družba veliko nakupila. Pridelek tobaka je dobro izpadel, ne pa tako pridelek rozin. Pridelek fig je skoraj ves razprodan, tudi orehi so se dobro prodali. Žito je pa zelo trpelo vsled suše in je potreben velik uvoz. Monopolno gospodarstvo hočejo menda zopet opustiti in obdržati najbrž samo tobakni monopol. Pred pol leta že smo poročali, da je na neko poljsko družbo oddani monopol špirita klavarno prenehal; sedaj poročajo, da bodo v doglednem času opustili tudi petrolejski in sladkorni monopol, ki ju vodi država sama. Uvoz zelo nazaduje. Predsednik carigradske trgovske zbornice je izjavil, da je uvoz v Carigrad v primeri z lanskim letom padel za 30 odstotkov, zlasti v manufakturi in v blagu za obleke. Najboljši odjemalec je gotovo še zmeraj železniška uprava s svojimi različnimi potrebami; zelo veliko uvozijo tudi poljedelskih strojev, cementa itd. Doslej v Turčiji še niso dobro vedeli, koliko ljudi država prav za prav šteje; paša Kemal je dal 28. oktobra izvesti prvo redno ljudsko štetje, o katerem bomo priobčili poseben članek. Vseh prebivalcev šteje Turčija okoli 12 milijonov, Carigrad 800.000, glavno mesto Angora 75.000.

Nov časopis »Gospodar«. V Ljubljani je 10. t. m. izšla prva številka nove revije za narodno gospodarstvo »Gospodar«. List pomeni na polju gospodarskega časopisja brez dvoma razveseljav pojav in lepo pridobitev. V njem vidimo resnega sobojevnika, kojega iskreno pozdravljamo. »Gospodarja« urejuje g. dr. Ivan Černe, lastnik gospodarske pisarne v Ljubljani, ki je objavil tudi v našem listu že več zanimivih gospodarskih razprav. List bo izhajal vsakega 10. in 25. v mesecu ter stane celotnega 50 Diŋ. Naslov: »Gospodar«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6.

Po svetu. Sladkorna vsebina sladkorne pese se je v Češkoslovaški vsled toploga in suhega vremena dvignila na 17,44%; to je že zelo visok odstotek. — 5. t. m. so odposlali z Dunaja v Rusijo prvo večjo pošujatev strojev na temelju novega ruskega kreditnega jamstva dunajske občine. — Zelo so se začele širiti govorice o glavnici redukciji nemškega železnega trasta. — Za prihajajočo sladkorno kampanjo računijo v Ita-

Veletrgovina
A. Šarabon
 v Ljubljani
 priporoča
špecerijsko blago
 raznovrstno žganje, moko in
 deželne pridelke, raznovrstno
 rudninsko vodo.
 Lastna prazarna za kavo in
 mlin za dišave z električnim
 obratom.
 Ceniki na razpolago.
 Telefon št. 2666.

liji z znižanjem produkcije za 10 odstotkov. Vso produkcijo cenijo na 2½ mil. met. stotov. Če bo ostala drugo leto poraba na višini letošnjih 3.300.000 met. stotov, bi morali vpeljati 800.000 stotov namesto 540.000 stotov letos. — Pisali smo o rumunskih eksportnih trgih za živino. Pri tem so najbolj mislili na Dunaj, ki je glavni odjemalec za rumunsko živino in sicer tako kot konsument kakor kot posredovalec. Jugoslovanski strokovni krogi pripominjajo, da se bo mogel vršiti transport na Dunaj le po Donavi ali preko Ogrske, ker je trans-

port živine iz Rumunije skoz Jugoslavijo vsled živinskih bolezni prepovedan že od leta 1922 naprej. — Kemična veleindustrija na Nemškem je zaposlena zmeraj bolj. Če vzamemo za december 1925 temeljno število 100, vidimo, da je z majhnim kolebanjem ostalo to število stalno skoz vse lanske leto; letos v februarju-marcu se je dvignilo na 105, v aprilu na 110, v juliju na 115 in v septembru skoraj na 120. — Na Nemškem so določili enotne smernice za ocenjevanje umetne svile in jih bodo v kratkem objavili. — Združene poljske tovarne litega emajla so sklenile produkcijo standardirati. V bodoče bodo izdelovale vse tovarne iste tipe emajlne posode. Domačih cen zaenkrat ne bodo zvišali, pač pa bodo zvišali eksportne cene. — V ameriški industriji umetnih gnojil se je pojavilo močno nazadovanje produkcije in porabe. V prvem letošnjem polletju je šla produkcija žveplene kisline v ameriških tovarnah umetnih gnojil nazaj za 779.000 ton, to je za 167% napram isti dobi lanskega leta; poraba žveplene kisline v produkciji umetnih gnojil je pa nazadovala na 854.000 ton, to je za 214%. Poraba fosfatov je nazadovala za 63% na 2400 ton, kar je v glavnem posledica manjše nakupne moči bombaževih farmerjev v južnih državah vsled nizkih cen bombaža. — Zveza angleških tovarn gumbov je zaprosila carinski odbor Trgovskega urada (ministrstva) za uvedbo importne carine na gume. Prošnja je utemeljena z vedno rastočo konkurenco čeških, nemških, italijanskih in francoskih tovarn. — V Parizu se vršijo pogajanja med kubanskimi in češkoslovaškimi delegati v vprašanju racionalizacije slad-

korne produkcije. Čehi zastopajo mnenje, da je od Kube nameravana omejitev domače produkcije od 5% na 4% mil. ton premajhna in da ne more veljati kot zadostna. Na tej podlagi Čehi svoje produkcije ne marajo omejiti in so šele tedaj pripravljeni razpravljati o vprašanju omejitve, če gre kubanska produkcija dol na 4 milijone ton, kar je še zmeraj dosti več kot pred vojno. Poljski sladkorni industriji se bodo pri pogajanjih s Kubo pridružili češkoslovaški politiki. — Gospodarski krogi na Sušaku so v vlogi na trgovskega ministra zahtevali otvoritev lesne borze na Sušaku. — Želzne tovarne v Vitkovcih (Češkoslovaška) imajo izredno ugodno konjunkturo. V prvi vrsti izdelujejo za ruska naročila sestavne dele za električne naprave. Veliko je tudi italijanskih naročil za oklopne plošče in torpede za italijansko vojno mornarico. — Rumuni pripravljajo nov rudarski zakon. — Na posvetovanju več poljskih tovarn cementa se je sklenil fuzijski načrt. Da bo šla združitev hitreje od rok, so dotične tovarne sklicale občne zbornice že za tekoči mesec november.

Drobne vesti. Avstralska vlada je sklenila, da bo prodala svoje trgovsko brodeve. — Začel se bo hud boj v trgovini boksita med ogrskim in francoskim boksitom; Ogrsi so si ustvarili novo tozadevno industrijo in upajo zlasti na pridobitev nemškega trga. — V oktobru so prodali Nemci 687.000 met. stotov čistega kalija; v prvih šestih mesecih kalijevega leta (maj—oktober) 4.816.000 stotov, v prvih desetih mesecih letošnjega leta pa 10.706.000 stotov. — Hranilne vloge pri 13 vodilnih budimpeštanskih denarnih zavodih in pri poštni hranilnici

so znašale na koncu septembra 3337 milijonov pengö ali 33,3% predvojnega stanja, vloge na tekoči račun pa 6394 mil. pengö ali 74,7% predvojnega stanja. — V Evropi brez Rusije bo letos 14% več sladkorja kot lani, v Rusiji 42%, v Evropi z Rusijo 18%. — V oktobru so hranilne vloge v Pragi narasle za 24.791.000 Kč. Ogrska Prometna banka d. d. bo izdala 30.000 kosov novih delnic po 25 pengö in bo s tem zvišala svojo delniško glavnico na dva milijona pengö. — Vsa elektrifikacijska dela ob reki Enns bodo stala okoli 160 milijonov nemških mark. — Poljski petrolejski kartel bodo najbrž spet obnovili, a samo za domači trg in za dobo poldruga leta. — Nemški jekleni trust bo izplačal, kakor pravijo, 60stotno dividendo. — Prva meščanska pivovarna v Pragi bo izplačala dividendo 120 Kč. — Burgenlandska Centralna banka bo likvidirala, upnikom ponujajo 35-odstotno poravnalno kvoto. — Nizozemska tovarna umetne svile bo izplačala 16 odstotno dividendo iz čistega dobička 2.367 mil. goldinarjev. Lani je bil čist dobiček večji (3.309), a so porabili velike vsote za razširjenje obrata. — Prva češka tovarna umetne svile bo zvišala osnovno glavnico od 4 na 12 mil. Kč in pozneje morebiti še enkrat. Zvišanje je v zvezi z razširjenimi načrti družbe, ki hoče svojo produkcijo izdatno povečati. — V prvih 9 mesecih letošnjega leta je emitirala Amerika 5113 milijonov dolarjev kapitala; na prvem mestu so z 20% takozvana »občekoristna« podjetja v U. S. A. (elektrarne, plinarne itd.), na drugem mestu so emisije za inozemstvo, na tretjem emisije domačih industrijskih podjetij, na četrtem ameriške železniške družbe.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :::: Telefon št.: 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.

Trstje za strope

naročajte le pri domači tvornici

JOS. R. PUH -- LJUBLJANA
 Gradaška ulica 22 - Telefon 2513

katera edina izdeluje to blago iz najboljšega zdravega materijala, močno pleteno s pobakreno žico. Originalni zavitki s točno kvadraturo, o čemer se pri nakupu tega blaga vedno prepričajte! — Cene konkurenčne.

MIRTNE vence in šopke za poroke najnovejših oblik, božične prtičke (rutice), umetne cvetlice in peresa, nagrobne vence i. t. d. nudi po konkurenčnih cenah

Cvetličarna Podčetrtek

Lastnik:

RADO PREGRAD.

Specijalizirani:

Mirtini venci in šopki.

Izdelovanje olinjatih barv, firneža, lakov in steklarskega klesa. — Založba kemičnih in rudninskih barv. — Potrebščine za slikarje, pleškarje, ličarje in druge, vse v te stroke spadajoče.

Se priporočam

Ivan Jančar

TRGOVINA

MIKLOŠIČEVA C. 4

SKLADIŠČE

VIDOVĐANSKA 14.

Naročajte in širite povsod
 TRGOVSKI
 — LIST! —

Za jugoslovanski patent št. 956 od 1. avgusta 1922 na:

Sastavljeni rebrasti elemenat za uredjaj za izmenjivanje toplote

(Zusammengesetzter Rippenkörper für Wärmeaustauschrichtungen) se iščejo kupei ali odjemalci lieene. Cenj. ponudbe na: Ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Šelenburgova ulica.

Na veliko Galanterija Na veliko

Trikotaža za dame in gospode. Volna za pletenje v vseh barvah. Velika izbira nogavic, kravat v raznih cenah. Kompletna potrebščina za krojače, šivilje in čevljarje. — Razne toaletne in kozmetične potrebščine pri

Josip Petelinc-u, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 ob vodi.

Postrežba točna. Cene nizke. Postrežba točna.

Malinovec

zajamčeno pristne, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, kakor tudi neoslojen MALINOV SOK (Succus), prodaja v vsaki množini po zmernih cenah tvornica

„ALKO“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
 GREGORČIČEVA 23
 TRG. IND. D. D. Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, poselnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja ANTON PODGORSEK. — Za Trgovsko-Industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: A. SEVER, Ljubljana.